

Міністерство охорони здоров'я України
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова
Навчально-науковий інститут психології та ментального здоров'я

Кафедра Нормальної фізіології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор ЗВО з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Інна АНДРУШКО
«29» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ОК 9 «Психофізіологія»

Підготовки другий (магістерський) рівень
галузі знань С Соціальні науки, журналістика,
інформація та міжнародні відносини
спеціальності С4 «Психологія»
професійної кваліфікації «Клінічний психолог»

2025 рік

Робоча програма з дисципліни **Психофізіологія** підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, освітньої кваліфікації Магістр психології, професійної кваліфікації «Клінічний психолог».

« 29 » серпня 2025 року – 16 с.

Розробники:

к.мед.н., доцент ЗВО Людмила ЛОЙКО,
к.мед.н., доцент ЗВО Наталія БЕЛІК,
к.мед.н., доцент ЗВО Ірина ГУСАКОВА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри нормальної фізіології
Протокол від 29 серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри нормальної фізіології

професор ЗВО Михайло ЙОЛТУХІВСЬКИЙ

«29» серпня 2025 року

Схвалено методичною радою з медико-теоретичних дисциплін Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова за напрямом підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти у галузі знань 22 Охорона здоров'я

Протокол від 29 серпня 2025 року № 1

Голова методичної ради
«29» серпня 2025 року

професор ЗВО Олександр ОЧЕРЕДЬКО

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Психофізіологія» складена відповідно до ОПП «Клінічна психологія» (2025) підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти

галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

спеціальності С4 «Психологія»

на підставі Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 053 Психологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти та науки України від 24.04.2019 р. № 564. з урахуванням професійного стандарту «Клінічний психолог», затвердженого ГС «Національна психологічна асоціація» (протокол № 06/1 від 22.05.2025 р.).

Анотація навчальної дисципліни

Програма дисципліни “Психофізіологія” складена відповідно до порядку підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS. Основним фокусом програми є отримання знань з фундаментальної обов’язкової дисципліни, вивчення якої необхідне для успішного засвоєння низки клінічних дисциплін.

Предметним напрямком програми є формування у студентів, на засадах аналізу сучасних анатомічних і фізіологічних концепцій, наукових знань про особливості функціонування центральної нервової системи з метою розуміння психофізіологічних явищ, прогнозування розвитку психофізіологічних процесів і станів; ознайомлення студентів із формами і методами реабілітації, адаптації, психобіоенергетики людини. Програма орієнтована на оволодіння сучасними і перспективними напрямками психофізіологічних розробок і досліджень з питань сучасної психофізіології, зокрема оцінки, прогнозу і управління станами людини; вироблення у студентів практичних вмінь та навичок використання отриманих знань в подальшій професійній діяльності.

Дана програма є частиною освітньої програми підготовки магістрів медичної психології, і розрахована на 3 кредити, які здобувачі освіти засвоюють протягом третього семестру на 2-му році навчання.

Робоча програма складена на основі:

освітньо-професійної програми підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації магістр психології, галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, спеціальностей С4 Психологія у ВНМУ ім. М.І. Пирогова, (Вінниця- 2025);

навчального плану спеціальності «Клінічна психологія» на 2025-2026 навчальний рік;

положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова (2020);

примірної програми навчальної дисципліни «Психофізіологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації магістр психології, галузі знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, спеціальностей С4 Психологія (Вінниця, 2025);

Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 053 Психологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти та науки України від 24.04.2019 р. № 564.

1. Опис навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Психофізіологія» призначена для закладів вищої освіти МОЗ України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача освіти необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) практичні заняття, в) самостійна робота студентів.

Поточна навчальна діяльність студентів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Рівень підготовки студентів: визначається на підставі результатів тестування, письмової або усної відповіді на контрольні питання, розв'язуванні ситуаційних задач, проведенні лабораторних досліджень, їх трактуванні та оцінці їх результатів, контролю практичних навичок.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по її завершенню у формі іспиту згідно навчального плану для спеціальності С4 Психологія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності співвідношення психічного та фізіологічного для встановлення психофізіологічних механізмів життєдіяльності, поведінки, навчання, розвитку соматичних захворювань і психічних розладів та їх лікування.

Міждисциплінарні зв'язки: Вивчення дисципліни «Психофізіологія» базується на знаннях основних дисциплін: анатомія людини, фізіологія та нейрофізіологія.

Закладає основи для вивчення студентами патофізіології та нейропсихології, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та застосування знань в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

2.1. Мета викладання дисципліни. Метою викладання навчальної дисципліни «Психофізіологія» є теоретична та практична підготовка майбутніх фахівців з опанування знань, умінь та навичок дослідження когнітивних процесів та їх співвідношення із анатомічними та функціональними зонами мозку, впливу стресу на фізичний стан та психологічних інтервенцій та функціонування мозку.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Психофізіологія” є ознайомлення з теоретичними, методичними основами психофізіології та можливостями їхнього застосування у медичній психології та медико-психологічній практиці, психодіагностиці та психопрофілактиці, психогігієні та психотерапії; оволодіння студентами практичними вміннями і навичками оцінювання функціональних станів організму; вироблення навичок практичного втілення вмінь методів психофізіології, що застосовуються у медичній психології; розвиток навичок науково-дослідницької роботи студентів, наполегливості та активності в оволодінні основами майбутньої професії.

2.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

Згідно ОПП «Клінічна психологія» (2025) дисципліна забезпечує набуття здобувачами наступних **компетентностей**:

- *Інтегральна (ІК):* здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології/клінічної психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

- *Загальні компетентності(ЗК):*

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

- *Спеціальні (Фахові, предметні) компетентності (ФК):*

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.

СК3. Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності, необхідні психодіагностичні інструменти, інтерпретувати результати психодіагностики та формулювати висновки.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК11. Здатність аналізувати та визначати потреби пацієнта, визначати мету та цілі психологічної роботи.

Програмні результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПР2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.

ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.

ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.

ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Результати навчання для дисципліни:

Використовувати результати самостійного пошуку, аналізу та синтезу інформації з різних джерел для рішення типових завдань професійної діяльності.

Використовувати дані досліджень для ефективного лікування.

Визначати вплив факторів, що впливають на процеси життєдіяльності організму.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Психофізіологія» студенти повинні:

Знати:

- Історичні аспекти зарубіжної та вітчизняної психофізіології, проблеми і перспективи розвитку загальної та прикладної психофізіології.
- Місце та значення психофізіології у системі наукових дисциплін про людину; особливості еволюції психофізіології.
- Базові категорії психофізіології та її структуру.
- Закономірності історичного розвитку методів психофізіології.
- Основні і додаткові методи психофізіологічних досліджень та їх практичне і наукове застосування.
- Роль психофізіології у формуванні активної і творчої особистості та її наукового світогляду.

Вміти:

- Аналізувати перспективи вирішення психофізіологічної проблеми.
- Орієнтуватися у класичних і сучасних здобутках вітчизняної та зарубіжної психофізіології.
- Адекватно орієнтуватися у виборі сучасних методик і показників.
- Досліджувати фізіологічні механізми психічних процесів і поведінки на системному і нейронному рівнях.
- Творчо застосовувати методи психофізіологічних досліджень для оцінки фізіологічних механізмів суб'єктивних процесів та індивідуальних відмінностей.
- розробляти критерії психофізіологічного дослідження.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ЄКТС.

Модуль 1: 90 годин, 3 кредити.

Опис навчального плану з дисципліни

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин					Рік навчання	Вид контролю
	Усього годин/ кредитів ECTS	Форма навчання	Аудиторних		СРС		
			Лекцій	Практичних занять			
МОДУЛЬ 1: Змістових модулів 2	90 годин/ 3 кредити	денна	14	16	60	1-й	ПК - Диф.зал ік
		заочна	8	8	74		

Примітка :

1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.

Аудиторне навантаження – 33,3 %, СРС- 66,6 %.

Аудиторне навантаження – 17,8 %, СРС- 82,2 %.

Модуль 1. Задачі та методологічні проблеми психофізіології. Психофізіологічне вивчення психічних процесів і станів.

Змістовий модуль 1. Загальні питання психофізіології

Тема 1. Психофізіологія на сучасному етапі розвитку

Тема 2. Методи психофізіологічних досліджень

Тема 3. Системні засади психофізіології

Тема 4. Психофізіологія функціональних станів людини

Тема 5. Психофізіологічне забезпечення діяльності

Змістовий модуль 2. Психофізіологія пізнавальних процесів.

Тема 1. Психофізіологія сенсорних процесів

Тема 2. Емоції в пізнавальному процесі

Тема 3. Свідомий та несвідомий рівні сприйняття

Тема 4. Психофізіологія уваги та пам'яті

Тема 5. Психофізіологія мовлення та мислення

4. Структура навчальної дисципліни

Для денної форми

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.
Модуль 1. Задачі та методологічні проблеми психофізіології. Психофізіологічне вивчення психічних процесів і станів						
Змістовий модуль 1. Загальні питання психофізіології						
Тема 1. Психофізіологія на сучасному етапі розвитку.	4	1	1			2
Тема 2. Методи психофізіологічних досліджень	11	1	2			8
Тема 3. Системні засади психофізіології.	3		1			2
Тема 4. Психофізіологія функціональних станів людини.	12	2	2			8
Тема 5. Психофізіологічне забезпечення діяльності.	12	2	2			8

Підсумкове заняття до модулю 1.						
Разом за модулем 1	42	6	8			28
Змістовий модуль 2. Психофізіологія пізнавальних процесів						
Тема 1. Психофізіологія сенсорних процесів	11	1	2			8
Тема 2. Роль емоцій в пізнавальному процесі.	7	2	1			4
Тема 3. Свідомі та несвідомі рівні сприйняття	6	1	1			4
Тема 4. Психофізіологія уваги та пам'яті	12	2	2			8
Тема 5. Психофізіологія мовлення та мислення.	12	2	2			8
Підсумкове заняття до модулю 2.						
Разом модулем 2	48	8	8			32
Разом за дисципліну	90	14	16			60
<i>Аудиторне навантаження - 33,3%, СРС- 66,6%.</i>						

Для заочної форми

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.
Модуль 1. Задачі та методологічні проблеми психофізіології. Психофізіологічне вивчення психічних процесів і станів						
Змістовий модуль 1. Загальні питання психофізіології						
Тема 1. Психофізіологія на сучасному етапі розвитку.	4	1	1			3
Тема 2. Методи психофізіологічних досліджень	11	1	1			8
Тема 3. Системні засади психофізіології.	3	-	-			3
Тема 4. Психофізіологія функціональних станів людини.	12	2	1			10
Тема 5. Психофізіологічне забезпечення діяльності.	12					
Підсумкове заняття до модулю 1.			1			10
Разом за модулем 1	42	4	4			34
Змістовий модуль 2. Психофізіологія пізнавальних процесів						
Тема 1. Психофізіологія сенсорних процесів	11	2	-			9
Тема 2. Роль емоцій в пізнавальному процесі.	7	-	-			5
Тема 3. Свідомі та несвідомі рівні сприйняття	6	-	1			6
Тема 4. Психофізіологія уваги та пам'яті	12	2	1			10
Тема 5. Психофізіологія мовлення та мислення.	12					
Підсумкове заняття до модулю 2.		-	2			10
Разом модулем 2	48	4	4			40
Разом за дисципліну	90	8	8			74
<i>Аудиторне навантаження - 17,8 %, СРС- 82,2 %.</i>						

5. Теми лекцій

Для денної форми

№ з/п	Тема і зміст лекції	Кількість годин
1.	Предмет, завдання та розділи психофізіології. Психофізіологічна проблема: сутність, історія підходів до її вирішення, сучасне розуміння проблеми. Сучасні проблеми психофізіології: активності, вибіркості, змістовності.	2

	Мозкова організація психічних функцій.	
2.	Психофізіологія функціональних станів. Поняття та властивості стану людини. Експлікація, поняття та компоненти психічного стану. Поняття та підходи до розуміння функціонального стану. Поняття та системне розуміння психофізіологічного стану. Негативні стани: стрес, нервово-психічна напруга, стомлення. Змінені стани свідомості.	2
3.	Психофізіологічне забезпечення діяльності. Поняття діяльності. Види і структура діяльності. Загальні характеристики та закономірності діяльності. Фактори ефективності діяльності. Працездатність. Психофізіологія професійної діяльності.	2
4.	Психофізіологія сенсорних процесів. Свідомі та несвідомі рівні сприйняття.	2
5.	Психофізіологія когнітивної сфери особистості. Психофізіологія уваги: поняття, характеристики, види та психофізіологічні теорії уваги. Психофізіологія пам'яті: поняття, характеристики, види та психофізіологічні теорії пам'яті.	2
6.	Емоційно-вольова сфера особистості. Поняття, класифікація і функції емоцій. Теорії емоцій.	2
7.	Психофізіологія мовлення та мислення	2
	Всього	14

Для заочної форми

№ з/п	Тема і зміст лекції	Кількість годин
1.	Предмет, завдання та розділи психофізіології. Психофізіологічна проблема: сутність, історія підходів до її вирішення, сучасне розуміння проблеми. Сучасні проблеми психофізіології: активності, вибіркості, змістовності. Мозкова організація психічних функцій.	2
2.	Психофізіологія функціональних станів. Поняття та властивості стану людини. Експлікація, поняття та компоненти психічного стану. Поняття та підходи до розуміння функціонального стану. Поняття та системне розуміння психофізіологічного стану. Негативні стани: стрес, нервово-психічна напруга, стомлення. Змінені стани свідомості.	2
3.	Психофізіологія сенсорних процесів. Свідомі та несвідомі рівні сприйняття.	2
4.	Емоційно-вольова сфера особистості. Поняття, класифікація і функції емоцій. Теорії емоцій.	2
	Всього	8

6. Теми практичних занять

Для денної форми

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Психофізіологія на сучасному етапі розвитку. Предмет, завдання. Проблеми психофізіології. Методи досліджень роботи головного мозку.	2

2.	Системні засади психофізіології. Мозок як система систем. Методи психофізіологічних досліджень.	2
3.	Психофізіологія функціональних станів людини. Підсумкове заняття до Модулю 1.	2
4.	Психофізіологічне забезпечення діяльності.	2
5.	Структурно-функціональна організація та психофізіологічні властивості сенсорних процесів.	2
6.	Психофізіологія свідомості. Свідомі і несвідомі рівні сприйняття. Психофізіологія емоційно-потребової сфери.	2
7.	Роль пам'яті в пізнавальному процесі. Психофізіологія уваги. Воля.	2
8.	Психофізіологія мовлення і мислення. Психофізіологія пізнавальних процесів. Підсумкове заняття до Модулю 2.	2
	Всього:	16

Для заочної форми

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Психофізіологія на сучасному етапі розвитку. Предмет, завдання. Проблеми психофізіології. Методи досліджень роботи головного мозку.	2
2.	Психофізіологія функціональних станів людини. Психофізіологічне забезпечення діяльності. Підсумкове заняття до Модулю 1.	2
3.	Психофізіологія свідомості. Свідомі і несвідомі рівні сприйняття. Психофізіологія емоційно-потребової сфери. Роль пам'яті в пізнавальному процесі. Психофізіологія уваги. Воля.	2
4.	Психофізіологія мовлення і мислення. Психофізіологія пізнавальних процесів. Підсумкове заняття до Модулю 2.	2
	Всього:	8

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття програмою не передбачені.

8. Самостійна робота

Для денної форми

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	30
2.	Опрацювання теми, яка не входить до плану аудиторних занять	
2.1.	Внесок учених України в розвиток психофізіології.	4
2.2.	Історія розвитку методів вивчення психофізіологічних досліджень.	4
2.3.	Сучасні методи дослідження функцій кори великих півкуль.	4
2.4.	Дослідження електричної активності кори головного мозку.	4
2.5.	Адаптація. Види адаптації. Стадії розвитку адаптаційного потенціалу.	4
3.	Підготовка до підсумкового контролю засвоєння модуля 1.	5
4.	Підготовка до підсумкового контролю засвоєння модуля 2.	5
	Всього:	60

Для заочної форми

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	16
2.	Опрацювання теми, яка не входить до плану аудиторних занять	
2.1.	Внесок учених України в розвиток психофізіології та історія методології.	10
2.2.	Сучасні методи дослідження функцій кори великих півкуль та електричної активності мозку.	10
2.3.	Психофізіологія емоцій та несвідомих процесів..	10
2.4.	Адаптація та психофізіологічне забезпечення діяльності.	18
3.	Підготовка до підсумкового контролю засвоєння модулю 1.	5
4.	Підготовка до підсумкового контролю засвоєння модулю 2.	5
	Всього:	74

9. Індивідуальні завдання

Підготовка доповідей до участі в засіданнях СНГ, студентських наукових конференціях, написання огляду наукових джерел з певної наукової або практичної проблеми, участь у підготовці наукових публікацій.

Основні напрямки науково-практичної діяльності студента:

1. Принципи кодування інформації в нервовій системі.
2. Основні принципи будови мозку
3. Сенсорні і гностичні зорові порушення.
4. Сенсорні і гностичні слухові порушення.
5. Порушення довільних рухів. Апраксія.
6. Порушення уваги при локальних ураженнях мозку.
7. Як виміряти твій інтелект
8. Статеві відмінності в інтелектуальних функціях.
9. Психічний стан при різних рівнях адаптації.

10. Завдання для самостійної роботи

Опрацювання матеріалу згідно тематичного плану із застосуванням сучасних інформаційних технологій, опрацювання ситуаційних задач, моделювання простих клінічних ситуацій, пошук on-line спеціалізованих ресурсів з презентацією сучасних методів дослідження та фізіологічних механізмів.

11. Методи навчання.

Форма навчання: денна; або у строки, встановлені законодавством в умовах ситуації, яка склалась з воєнним станом та Covid-19, форма навчання може бути змінена на дистанційну.

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності у вивченні дисципліни.

Традиційні методи навчання: словесні; наочні; практичні.

Словесні: Методи навчально-пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладення, частково-пошуковий або евристичний метод, дослідницький метод.

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності: індуктивні й дедуктивні методи навчання, методи стимулювання та мотивації навчання.

Методи контролю як методи навчання (контролю з боку викладача, самоконтролю, взаємоконтролю, самокорекції, взаємокорекції).

Наочні: ілюстрація схем та малюнків на дошці, демонстрація презентацій, фотографій (із залученням мультимедійного забезпечення).

Практичні методи: виконання практичних робіт щодо дослідження функцій людського організму.

Видами навчання згідно з навчальним планом є: а) лекції, б) практичні заняття, в) самостійна робота студентів, г) консультації, д) індивідуальна робота студентів.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних розділів психомоторики.

Практичні заняття передбачають:

Виконання практичних робіт щодо дослідження функцій людського організму. На практичних заняттях студенти оформляють протоколи проведених досліджень у робочих зошитах, формулюють висновки до опрацьованої теми та розв'язують ситуаційні задачі й тестові завдання.

12. Методи контролю

Для контролю знань студентів з дисципліни використовуються: тестові завдання, питання, ситуаційні задачі.

Методи оцінювання поточного контролю. Усний контроль: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування та комбіноване; письмовий контроль; програмований контроль.

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретних цілей теми, під час індивідуальної роботи викладача зі студентом для тих тем, які студент опрацьовує самостійно й вони не входять до структури практичного заняття. Рекомендується застосовувати види об'єктивного (стандартизованого) контролю теоретичної та практичної підготовки студентів.

Оцінювання поточної навчальної діяльності. При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність студента виставляються оцінки за 4-ри бальною (традиційною) шкалою, які потім конвертуються у бали. Застосовується така система конвертації традиційної системи оцінки у бали. У кінці кожного модуля вираховується середня арифметична оцінка серед усіх оцінок поточної успішності до сотої частини бала. Після цього середня арифметична традиційної оцінки згідно шкали перерахунку (Наказ № 396 від 28.10.2010 р. по ВНМУ ім. М. І. Пирогова) конвертується в бали. Наприклад, середня арифметична складає 5,00. Згідно шкали перерахунку це відповідає 200 балам, і складає максимальну

кількість, яку може набрати студент при вивченні модуля за поточну навчальну діяльність.

Оцінка "відмінно" виставляється у випадку, коли студент знає зміст заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних запитань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеня складності, самостійно генерує інноваційні ідеї.

Оцінка "добре" виставляється за умови, коли студент знає зміст заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання студент відповідає без помилок; вирішує всі задачі та виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише в найважчих випадках.

Оцінка "задовільно" ставиться студенту на основі його знань усього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Студент спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних запитань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі в простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка "незадовільно" виставляється у випадках, коли знання та вміння студента не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу й не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при проведенні підсумкового модульного контролю.

Оцінювання індивідуальної самостійної роботи. Бали за індивідуальні завдання нараховуються студенту лише при успішному їх виконанні. Кількість балів, які нараховуються за різні види індивідуальних завдань залежать від їх об'єму й значущості, але становить не більше 12 балів. Вони додаються до суми балів, набраних студентом за поточну навчальну діяльність, або до підсумкової оцінки з дисципліни за рішенням кафедри. Додаткові бали нараховуються за призові місця на внутрішньоуніверситетських, міжуніверситетських та міжнародних олімпіадах і конференціях, публікацію наукових праць, виготовлення й створення схем, таблиць, відеофільмів, тощо.

Підсумковий контроль – диф.залік – здійснюється після вивчення всіх тем з навчальної дисципліни у період семестрової сесії після всіх практичних занять. До диф. заліку допускають студентів, які відвідали усі передбачені навчальною програмою дисципліни аудиторні навчальні заняття та набрали мінімальну кількість балів (не меншу за 72, що відповідає національній шкалі «3»).

13. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти.

Поточну успішність нараховують згідно з 120-бальною шкалою – від 72 балів (оцінка 3) до 120 балів (оцінка 5).

Шкала перерахунку традиційних оцінок у бали (120 балів)

5,00-	120	4,04-	97	3,08-	74	2,12-	51
4,96-	119	4,00-	96	3,04-	73	2,08-	50
4,92-	118	3,96-	95	3,00-	72	2,04-	49
4,87-	117	3,92-	94	2,96-	71	2,00-	48
4,83-	116	3,87-	93	2,92-	70	1,96-	47
4,79-	115	3,83-	92	2,87-	69	1,92-	46
4,75-	114	3,79-	91	2,83-	68	1,87-	45
4,71-	113	3,75-	90	2,79-	67	1,83-	44
4,67-	112	3,71-	89	2,75-	66	1,79-	43
4,62-	111	3,67-	88	2,71-	65	1,75-	42
4,58-	110	3,62-	87	2,67-	64	1,71-	41
4,54-	109	3,58-	86	2,62-	63	1,67-	40
4,50-	108	3,54-	85	2,58-	62	1,62-	39
4,46-	107	3,50-	84	2,54-	61	1,58-	38
4,42-	106	3,46-	83	2,50-	60	1,54-	37
4,37-	105	3,42-	82	2,46-	59	1,50-	36
4,33-	104	3,37-	81	2,42-	58	1,46-	35
4,29-	103	3,33-	80	2,37-	57	1,42-	34
4,25-	102	3,29-	79	2,33-	56	1,37-	33
4,21-	101	3,25-	78	2,29-	55	1,33-	32
4,17-	100	3,21-	77	2,25-	54	1,29-	31
4,12-	99	3,17-	76	2,21-	53	1,25-	30
4,08-	98	3,12-	75	2,17-	52	1,21-	29

Поточна успішність і оцінка за підсумковий контроль (диф. залік) є складовою суми балів з дисципліни.

Мінімальний (позитивний) бал, отриманий здобувачем вищої освіти в цілому за диф. залік, становить 50. Максимальна сума балів – 80. Бали за диф. залік відповідають такій шкалі оцінок:

Оцінка «5» - 80–71 бал

Оцінка «4» - 70–61 бал

Оцінка «3» - 60–50 балів

Оцінювання дисципліни відповідає національній шкалі оцінювання та шкалі ЄCTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену	Для заліку

навчальної діяльності			
180-200	A	відмінно	зараховано
170-179,9	B	добре	
160-169,9	C		
141-159,9	D	задовільно	
122-140,99	E		
60-121,99	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-59,99	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Конспекти лекцій.
2. Мультимедійний та аудіо супровід матеріалів лекцій.
3. Робочі зошити, які містять практичні роботи, тести та ситуаційні задачі.
4. Ситуаційні задачі для письмової відповіді на ПМК.
5. Методичні рекомендації для підготовки студентів до практичних занять
6. Комплект наукових та навчально-методичних відеофільмів.
7. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів при підготовці студентів до практичних занять.
8. Методичні вказівки для викладачів.

15. Рекомендована література

Основна

1. Кокун О.М. Психофізіологія. К.: Центр навчальної літератури, 2016 – 184 с.
2. Тітов І.Г. Вступ до психофізіології. – К.: Академвидав, 2019. – 296 с.
3. Кабанюк В.О., Гаврилькевич В.К. Психофізіологія: навчальний посібник. – Львів: Новий Світ-2000, 2016. – 200 с.
4. Фізіологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів / В.Г.Шевчук, В.М.Мороз, С.М.Белан, М.Р.Гжегоцький, М.В.Йолтухівський; за редакцією В.Г.Шевчука. – Вид. 2-ге. – Вінниця : Нова Книга, 2015. – 448 с.: іл.
5. Фізіологія: підручник для студ. вищ. мед. навч. закладів / В.Г.Шевчук, В.М.Мороз, С.М.Белан, М.Р.Гжегоцький, М.В.Йолтухівський; за редакцією В.Г.Шевчука. – Вид. 5-ге. – Вінниця: Нова Книга, 2021. – 448 с.: іл.
6. Медична фізіологія за Гайтоном і Голлом: 14-е видання: у 2 томах. Том 1 / Джон Е. Голл, Майкл Е. Голл. - Видавництво «Медицина», 2022. – 648 с.
7. Медична фізіологія за Гайтоном і Голлом: 14-е видання: у 2 томах. Том 2 / Джон Е. Голл, Майкл Е. Голл. - Видавництво «Медицина», 2022. – 584 с.

8. Нейрофізіологія. Навч.-метод. посібник для студентів мед ф-тів №1 та №2, спец. «Медицина», «Педіатрія», Вінниця – 2022 - 32с. Мороз В.М., Йолтухівський М.В., Власенко Ол.В., Омельченко О.Д. та інші.

Допоміжна

1. Фізіологія. Короткий курс : навч. посібник для медичних і фармацевтичних ВНЗ / [В.М.Мороз, М.В.Йолтухівський, Н.В.Белік та ін.]; за ред.: проф. В.М.Мороза, проф. М.В.Йолтухівського. – 3-ге вид. – Вінниця : Нова Книга, 2019. – 394 с. : іл.
2. Фізіологія людини : Підручник / за ред.. С.М.Білаша. – Олді плюс, 2024. – 508 с.
3. Фізіологія. Навчальний посібник до практичних занять і самостійної роботи студентів. У 2-х томах. Т. 1. / за ред. І.М.Карвацького. – Нова книга, 2021. – 296 с.
4. Фізіологія. Навчальний посібник до практичних занять і самостійної роботи студентів. У 2-х томах. Т. 2. / за ред. І.М.Карвацького. – Нова книга, 2023. – 424 с.

16. Інформаційні ресурси

1. Сайт університету ВНМУ ім. М.І. Пирогова: <http://www.vnmu.edu.ua>
2. Сайт кафедри нормальної фізіології ВНМУ ім. М.І. Пирогова: http://www.vnmu.edu.ua/кафедра_нормальної_фізіології
3. Сайт бібліотеки <http://library.vsmu.edu.ua>
4. Індексні пошукові машини
<http://www.altavista.com>
<http://www.askjeeves.com>
<http://www.excite.com>
5. Медичні тематично-предметні каталоги
<http://www.einet.net/galaxy/Medicine.html>
<http://healthweb.org>
6. Спеціальні системи пошуку медичної інформації
<http://www.kfinder.com>
<http://www.medwebplus.com>